

УДК 341.3;342

doi: <https://doi.org/10.33270/01191112.34>

Палюх А. Я. – докторант кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, м. Київ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9856-9147>

Юридична конструкція спортивних правовідносин

Motus vita est (Рух – це життя).

Метою статті є аналіз юридичної конструкції спортивних правовідносин. Задля її досягнення було сформульовано такі завдання: запропонувати дефініцію поняття спортивних правовідносин, окреслити їх ознаки; дослідити суб'єктний склад правовідносин залежно від виду спортивної діяльності; схарактеризувати об'єкт спортивних правовідносин; висвітлити особливості змісту спортивних правовідносин. **Методологія.** Основоположними стали системний і структурно-функціональний методи, використані для встановлення змісту досліджуваних категорій та правових явищ, формування понятійно-категоріального апарату; діалектичний та логіко-юридичний – для розроблення основоположних понять і наукових положень. Також застосовано метод наукового пізнання досліджуваних явищ, їх зв'язків і зіставлення з іншими категоріями (зокрема, відносини у сфері фізичної культури), методи моделювання та прогнозування – для окреслення перспективних напрямів розвитку спортивних правовідносин, удосконалення їх законодавчого забезпечення тощо. **Наукова новизна** полягає в з'ясуванні поняття та змісту спортивних правовідносин, їхніх ознак і видів. Також визначено структурні елементи спортивних правовідносин. Акцентовано, що права й обов'язки суб'єктів спортивних правовідносин встановлюють залежно від виду спорту та правової урегульованості національними та міжнародними нормативними актами, зокрема «м'яким правом» спортивних міжнародних організацій. **Висновки.** Спортивними правовідносинами слід вважати вольові, урегульовані нормами спортивного права суспільні відносини, що виникають між різноманітними суб'єктами цього права в процесі організації та безпосереднього проведення фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності, здійснення цілеспрямованих фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів змагального характеру та знаходяться під охороною держави, а також спеціалізованих недержавних спортивних організацій. Залежно від виду спортивних правовідносин (колективні, індивідуальні, матеріальні, процесуальні, регулятивні, охоронні, приватні, публічні, адміністративні, трудові, довгострокові, короткострокові тощо) їх суб'єктами можуть бути: фізичні особи (з необмеженими й обмеженими можливостями, а також фізичні особи, що є професійними спортсменами, спортсменами-аматорами, які тимчасово реалізують приватні інтереси в галузі фізичної культури та спорту) та юридичні особи (суб'єкти публічної адміністрації, інші юридичні особи публічного права та юридичні особи приватного права).

Ключові слова: спортивні правовідносини; спортсмен; спортивні блага; вид; ознака; зміст.

Вступ

Спортивне право є предметною дисципліною та галуззю, що набуває дедалі важливішого значення для управління спортом протягом останніх двох десятиліть, переважно завдяки зростанню рівня комерціалізації та професіоналізації спортивної індустрії (Terri, Slack, & Parent, 2012).

В умовах сьогодення глобальні спортивні організації досі залишаються головним фактором регулювання спорту. Комерціалізація спорту, передусім у другій половині XX ст., необхідність запобігання насильству, дискримінації та допінгу в спорті зумовили виникнення соціальних відносин спортивного спрямування. Підвищення інтересу держави до регулювання соціальних відносин у сфері спорту полягало в розробленні спеціального законодавства про спорт, включення аспектів останнього в конституційні положення, а також прийняття відповідних правових норм міжнародного права через міжнародні конвенції (Galantić, 2016). Саме у зв'язку із цим Україна проголосила в ч. 3 ст. 49 Конституції, що держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту.

Попри зазначене, проблематика спортивного права на теренах Української держави знаходиться на етапі формування. Частково наукові пошуки спортивної сфери правового регулювання здійснювали вітчизняні вчені (Арагов, 2017; Bilohur, 2018; Kaminska, & Paliukh, 2018; Kantaieva, & Batishcheva, 2011; Morhunov, 2014; Romanyshyn, 2018; Tikhonova, 2017; Shevchuk). Водночас окреслена царина наукових інтересів для представників інших держав не є новою, її досліджують здебільшого з позиції міжнародного та професійного спорту.

Зважаючи на українські реалії, слід констатувати, що недостатньо дослідженими є власне поняття спортивних правовідносин, суб'єкти цих правовідносин, їхні права й обов'язки, відповідні об'єкти.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є аналіз юридичної конструкції спортивних правовідносин, задля досягнення якої виокремлено такі завдання:

– запропонувати дефініцію поняття спортивних правовідносин та окреслити їхні ознаки;

- дослідити суб'єктний склад правовідносин залежно від виду спортивної діяльності;
- схарактеризувати об'єкт спортивних правовідносин;
- висвітлити особливості змісту спортивних правовідносин.

Виклад основного матеріалу

Вступаючи в різноманітні правовідносини та потрапляючи в різні правові ситуації, особи реалізують свої права й обов'язки відповідно до передбачених та відпрацьованих типових схем, що прийнято називати юридичними конструкціями. Автори підручника із загальної теорії права М. І. Козюбра, Ю. І. Матвєєва, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв зазначають, що нагадженість і практична відпрацьованість юридичної конструкції є показником досконалості нормативного регулювання. Юридична конструкція окреслює складну ієрархічну будову суспільних відносин, урегульованих правом. Саме до елементів такої конструкції варто віднести суб'єктів, об'єктів, зміст, юридичні факти, відповідальність за порушення норм права та механізм реалізації відповідного нормативного акта (Kozubra, Pohrebniak, Tseliev, & Matvieieva, 2016).

Дослідження будь-якої юридичної конструкції варто розпочинати з аналізу понятійно-категоріального апарату та його ознак. На думку білоруського вченого О. Данилевича, спортивні правовідносини є суспільними правовідносинами, урегульованими нормами спортивного права (Danilevich, 2010).

Схоже визначення спортивних правовідносин запропонував С. В. Алексєєв. Науковець зазначив, що спортивні правовідносини слід розглядати як вольові, урегульовані нормами спортивного права суспільні відносини, що знаходяться під охороною держави, а також спеціалізованих недержавних керівних спортивних організацій (Alekseev, 2013).

Деталізованіше поняття спортивних правовідносин визначає вітчизняний учений А. М. Апаров. На його думку, вони є предметом регулювання норм спортивного права і спортивного законодавства, виникають між різноманітними суб'єктами (спортсменами, споживачами спортивно-видовищних заходів (глядачами, уболівальниками), організаторами спортивних заходів, державними органами та муніципальними установами тощо) у процесі організації та безпосереднього проведення фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності, цілеспрямованих фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.

Це такі специфічні суспільні відносини, що виникають у зв'язку з реалізацією фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності, розвиваються згідно з нормами спортивного права й за-

конодавства в цій сфері. Сфера фізичної культури і спорту, у межах якої розгортаються спортивні відносини, пов'язані з організацією та здійсненням фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності, охоплює досить широке коло складових, зокрема: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивну реабілітацію, дитячо-юнацький спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, олімпійський спорт тощо (Апаров, 2017).

Спорт є діяльністю (як фізичною, так і інтелектуальною), що ґрунтується на лідерстві та змагальності, а не лише на фізичному розвитку.

Інше визначення спортивних правовідносин пропонує А. В. Сердюков, стверджуючи, що спортивні відносини орієнтовані на змагальну діяльність і (або) підготовку до неї (Serdiukov, 2010).

Поділяє такий погляд С. А. Юрлов, зазначаючи, що в словосполученнях щодо змагальної діяльності та підготовки до неї необхідно ставити сполучник «і», оскільки без змагань не може бути спорту. Ці два елементи не віддільні один від одного, адже змагання є реалізацією тренувальної діяльності. Автор також стверджує, що спортивними відносинами слід вважати суспільні відносини, урегульовані нормами спортивного права, що виникають з приводу здійснення тренувального процесу (діяльності) (підготовки до змагань) й участі в змаганнях (змагальної діяльності), а також інші (супутні) відносини, що впливають з останніх (Yurlov, 2014).

Слушною є позиція О. А. Шевченко, яка пропонує розглядати спортивні відносини у вузькому і широкому значеннях. У широкому значенні – це всі відносини, що складаються у сфері спорту. У вузькому – ті відносини, які виникають і наявні під час здійснення спортсменами (спортивними клубами) спортивно-змагальної діяльності, спрямованої на досягнення спортивних результатів, тобто безпосередньо спортивні відносини (Shevchenko, 2012).

З огляду на зазначене, варто акцентувати увагу, що правовим відносинам в аналізованій сфері притаманні такі специфічні ознаки:

- особливий суб'єктний склад (спортсмени, тренери, фізкультурно-спортивні об'єднання – спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, студентські спортивні клуби);

- норми, що регулюють ці правовідносини, є комплексними. Зокрема, до них належать норми декількох галузей права (цивільного, трудового, адміністративного, цивільного та господарського процесів тощо);

- чітка часова визначеність і динамічність. Спорт, порівняно з іншими сферами суспільного життя, має фіксовані часові межі. Наприклад, у циклічних видах спорту всі правові відносини підлаштовані під принцип чотирирічного циклу, тобто тренувального періоду від однієї Олімпіади

до іншої. Таким чином, виникають особливі трудові відносини – між спортсменами, тренерами й іншими фахівцями; цивільні – між спортсменами та страховими компаніями;

– наявність особливих засобів захисту прав спортсменів та інших суб'єктів фізичної культури, специфічні заходи відповідальності за порушення спортивного законодавства і внутрішніх нормативних документів спортивних федерацій. Наприклад, засобом захисту спортсмена чи іншого суб'єкта спортивних відносин буде насамперед подання протесту на рішення суддівської колегії, мандатної комісії, усунення наявних розбіжностей або суперечок у внутрішніх (юрисдикційних) органах спортивної федерації або спортивному арбітражному суді (Yurlov, 2014).

– наявність спеціальних об'єктів, до яких, на думку С. В. Алексєєва, слід віднести фізичну культуру і фізичне виховання, масовий, професійний та аматорський спорт, імідж спортивної організації, авторитет людини (видатні постаті у сфері спорту тощо), спортивну промисловість, фізкультурно-оздоровчі, спортивні та спортивно-технічні споруди й інші об'єкти спорту;

– наявність державної спортивної політики, що передбачає безпосередню або опосередковану участь держави в цих правовідносинах;

– тісний зв'язок спортивних правовідносин з вимогами спортивної етики (соціальними нормами і правилами спортивної етики, а також заходами етичної та соціальної відповідальності) (Alekseev, 2013).

Варто також дослідити класифікацію елементів складу правовідносин, оскільки залежно від їх виду між суб'єктами правових відносин може виникати як горизонтальне (без будь-якого підпорядкування з боку учасників спортивної діяльності), так і вертикальне (між державою або уповноваженою особою та учасниками спортивного процесу) правове регулювання.

Поділяючи наукову позицію О. Данилевича, слід зазначити, що на підставі критерію походження регуляторів відносин можна виокремити:

1) правовідносини в межах аматорського спорту як реалізації права на заняття фізичною культурою і спортом, встановленого законом;

2) цивільні, трудові й адміністративні правовідносини у професійному спорті;

3) спортивні квазіправовідносини, тобто відносини, урегульовані актами олімпійських комітетів, спортивних федерацій та інших недержавних суб'єктів спортивних правовідносин, що не належать до нормативних правових актів, тобто «м'яке право» (Danilevich, 2010).

За структурою зв'язку об'єктів (ступенем індивідуалізації) спортивні правовідносини можна поділити на:

1) абсолютні (у яких визначено всіх учасників правовідносин);

2) відносні (індивідуалізовано лише одну сторону – уповноважених, наприклад, громадянин, який реалізує право на заняття спортом).

З огляду на комплексний характер спортивного права, правовідносини можна поділити на:

1) матеріальні – ті, що виникають задля реалізації особою права на спорт;

2) процесуальні правовідносини, що виникають унаслідок реалізації суб'єктом спортивних матеріальних правовідносин своєї правомочності на захист – звернення із заявою до відповідного дисциплінарного комітету чи арбітражного суду.

За характером регулятивних норм можна виокремити такі спортивні правовідносини:

1) приватні (наприклад, квазіправовідносини, хоча вони мають важливе суспільне значення);

2) публічні (наприклад, між різними державними органами, пов'язаними зі сферою спорту).

Серед спортивних правовідносин варто визначити ще й такі:

– залежно від функціонального призначення:

1) регулятивні (дозволяють або прямо прописують, як діяти. Наприклад, правила поведінки в спортзалі);

2) охоронні (забороняють робити те, унаслідок чого може статися правопорушення. Наприклад, заборона вживати допінгові речовини);

– за часом дії:

1) довгострокові (заняття у спортзалі або підготовка до тренувань);

2) короткострокові (Олімпійські ігри, змагання тощо);

– за кількістю суб'єктів;

– індивідуальні (коли особа самотійно або з тренером займається в спортзалі);

– колективні (групові заняття та підготовка до змагань команди).

Суб'єктами правовідносин можуть бути як фізичні, так і юридичні особи з відповідною правосуб'єктністю, а також держава. Їхню діяльність урегульовано нормами спортивного законодавства. Ґрунтовним видається погляд О. А. Моргунова, який зауважує, що зазначені суб'єкти можна поділити на види та підвиди:

1) фізичні особи з необмеженими можливостями;

2) фізичні особи з обмеженими можливостями.

У цих категоріях виокремлюють такі підвиди:

– фізичні особи, що є професійними спортсменами;

– фізичні особи, що є спортсменами-аматорами;

– фізичні особи, які тимчасово реалізують приватні інтереси в галузі фізичної культури та спорту.

Юридичних осіб автор класифікує на такі види:

– суб'єкти публічної адміністрації;

– інші юридичні особи публічного права;
– юридичні особи приватного права (Morhunov, 2014).

Дослідниця М. А. Тіхонова вважає, що до першої групи належить, наприклад, Міністерство молоді та спорту України, діяльність якого поширюється на всю територію держави; на місцях управління фізичною культурою і спортом здійснюють спеціалізовані відділи в органах місцевих адміністрацій (Tikhonova, 2017).

До другої групи варто віднести центри олімпійської, параолімпійської підготовки, неприбуткові союзи залежно від виду спорту, освітні заклади та наукові організації у сфері спорту, спортивний арбітражний суд, міжнародні спортивні організації тощо.

До третьої належать комерційні проекти, що створені у формі акціонерного товариства.

Суб'єктів спортивних правовідносин слід також класифікувати за приналежністю громадян та іноземців до держави, оскільки у сфері професійного спорту поширеним явищем є перехід спортсмена в команду іншої країни (наприклад, футбол, баскетбол, Олімпійські ігри, коли особа виступає за іншу державу, тощо).

Дискусійною, на наше переконання, є думка деяких авторів (наприклад, С. В. Алексєєва, А. П. Апарова), згідно з якою суб'єктами спортивних правовідносин можна вважати вболівальників. Оскільки процес уболівання за команду чи спортсмена не може бути спортивною діяльністю, а є лише виявом внутрішнього ставлення особи до спортивного процесу, який він споглядає.

Іншим елементом спортивних правовідносин є об'єкт, тобто те, з приводу чого вони виникають. Залежно від характеру та видів спортивних правовідносин, С. В. Алексєєв виокремлює такі об'єкти:

1) матеріальні блага, які беруть участь у фізкультурно-спортивному обігу, зокрема фізкультурно-оздоровчі та спортивні товари (послуги), споруди й інші об'єкти спорту, спортивні призи і нагороди;

2) нематеріальні блага, пов'язані з фізичною культурою та спортом, наприклад, ділова репутація спортсмена або спортивної команди, клубу, зображення спортсмена, фірмове найменування спортивної організації, товарні знаки і знаки обслуговування (спортивна символіка), телевізійні права на спортивні заходи тощо;

3) дії суб'єктів спортивного права в різних сферах, а також фізкультурно-спортивні роботи і послуги, їх результати. Об'єктами спортивних правовідносин є дії як фізичні, так і юридичні;

4) продукти інтелектуальної діяльності, що належать до сфери фізичної культури і спорту, зокрема виключні права на них. Це можуть бути твори виконавчої творчості в спорті, нові техно-

логії, наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції;

5) спортивна інформація, наприклад, статистичні дані про зміни параметрів, що відображають результативність виступів спортсменів на змаганнях, статистика травм і випадків професійних захворювань серед спортсменів, буклети;

6) спортивна промисловість, що є сукупністю промислових підприємств, які здійснюють виробництво продукції фізкультурно-спортивного призначення (Alekseev, 2013).

На противагу поглядам цього науковця, С. А. Юрлов й А. П. Апаров обстоюють доцільність виокремлення лише двох видів об'єктів спортивних правовідносин, а саме: нематеріальне благо (ділова репутація спортсмена чи клубу, спортивно-видовищні блага) та діяльність суб'єктів спорту (участь у змаганнях, тренуваннях, виконання умов трудового договору) (Aparov, 2017; Yurlov, 2014).

Запропонована дослідниками класифікація зводить перелік об'єктів спортивного права.

Ще одним структурним елементом спортивних правовідносин є їхній зміст, тобто сукупність суб'єктивних прав і юридичних обов'язків суб'єктів спортивної сфери. Із цього приводу влучно зауважує А. П. Апаров, що такі права й обов'язки визначають залежно від виду спорту (професійного чи індивідуального тренування) та правової врегульованості національними і міжнародними нормативними актами, зокрема «м'яким правом» (Aparov, 2017).

Також варто акцентувати увагу й на моменті виникнення, зміни чи припинення спортивних правовідносин – юридичному факті. Він може виникати на підставі норми закону або іншого нормативно-правового акта (реалізація державної спортивної політики), адміністративного акта (державна акредитація спортивних клубів) і договорів (надання спортивних послуг або підписання трудового договору між спортсменом та спортивним агентом).

На відміну від зазначеного (а це є фактами дії), юридичними фактами у сфері спортивних правовідносин можуть бути й ситуації, що не залежать від волі особи. До таких варто віднести зміну погодних умов і дискваліфікацію команди за різних обставин.

Висновки

За результатами здійсненого аналізу можемо дійти висновку, що:

– спортивними правовідносинами варто вважати вольові, урегульовані нормами спортивного права суспільні відносини, що виникають між суб'єктами цього права у процесі організації та безпосереднього проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності, здійснення

цілеспрямованих фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів змагального характеру та знаходяться під охороною держави, а також спеціалізованих недержавних спортивних організацій.

Цим правовідносинам притаманна низка специфічних ознак: наявність особливого суб'єктного складу; комплексність норм, що регулюють спортивні правовідносини; чітка часова визначеність і динамічність; наявність особливих засобів захисту прав суб'єктів спортивної сфери та специфічні заходи відповідальності за порушення відповідного законодавства; спеціальні об'єкти; сформована державна спортивна політика, що передбачає безпосередню або опосередковану участь держави в цих правовідносинах; тісний зв'язок спортивних правовідносин з вимогами спортивної етики;

– залежно від виду спортивних правовідносин (колективні, індивідуальні, матеріальні, процесуальні, регулятивні, охоронні, приватні, публічні, адміністративні, трудові, довгострокові, короткострокові тощо) їх суб'єктів варто поділити на такі види: фізичні особи (з необмеженими й обмеженими можливостями, серед яких виокре-

млюють фізичних осіб, що є професійними спортсменами, спортсменами-аматорами, які тимчасово реалізують приватні інтереси в галузі фізичної культури та спорту) і юридичні особи (суб'єкти публічної адміністрації, інші юридичні особи публічного права, юридичні особи приватного права). Дискусійним лишається питання щодо приналежності вболівальників до суб'єктів спортивних правовідносин;

– узагальнено, що об'єктами спортивних правовідносин слід вважати матеріальні та нематеріальні блага, дії суб'єктів спортивного права в різних сферах фізкультурно-спортивної роботи і послуг, продукти інтелектуальної діяльності, що належать до сфери фізичної культури і спорту, спортивну інформацію та промисловість;

– висвітлено особливості змісту спортивних правовідносин, які полягають у тому, що права й обов'язки їх суб'єктів встановлюють залежно від виду спорту та правової урегульованості національними та міжнародними нормативними актами, зокрема «м'яким правом» спортивних міжнародних організацій.

REFERENCES

- Alekseev, S.V. (2013). *Pravovye osnovy professionalnoi deiatelnosti v sporte* [Legal basis of professional activity in sports]. Moscow. Retrieved from librisum.com/profsport/alfiz06.htm [in Russian].
- Aparov, A.M. (2017). Kontseptsiiia sportyvnoho prava: ohliad kliuchovykh aspektiv [Concept of sports law: a review of key aspects]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu imeni I. I. Mechnykova, Bulletin of the Odessa National University named after I. Mechnikov*, 1(30), vol. 22, 6-19. Retrieved from <http://heraldlaw.onu.edu.ua/article/view/126479/121461>. doi: [https://doi.org/10.18524/2304-1587.2017.1\(30\).126479](https://doi.org/10.18524/2304-1587.2017.1(30).126479) [in Ukrainian].
- Bilohur, V.E. (2018). Concept of sports management and activity in the context of educational paradigm. *Humanitarny visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii, Humanitarian Bulletin Zaporizhzhya State Engineering Academy*, 74, 95-109. Retrieved from <http://vestnikzgia.com.ua/article/view/149658/150305>. doi: <https://doi.org/10.30839/2072-7941.2018.149658>.
- Danilevich, A.S. (2010). Poniatie sportivnogo pravootnosheniia [The concept of sports relationship]. *Vestnik Vysshogo Hoziaistvennogo Suda Respubliki Belarus, Bulletin of the Supreme Economic Court of the Republic of Belarus*, 7, 139-141 [in Russian].
- Galantić, M. (2016). Sports Law: Some Introductory Considerations. *Annals of Applied Sport Science*, 3(4), 51-59. doi: <http://dx.doi.org/10.18869/acadpub.aassjournal.4.3>.
- Kaminska, N.V., & Paliukh, A.Ya. (2018). Mizhnarodno-pravovi standarty u sferi fizychnoi kultury ta sportu i yikh implementatsiia u natsionalne zakonodavstvo Ukrainy [International legal standards in the field of physical culture and sports and their implementation in the national legislation of Ukraine]. *Pravo.ua*, 3, 10-13 [in Ukrainian].
- Kantaieva, O.V., & Batishcheva, N.M. (2011). Mistse sportu v sotsialno-ekonomichnykh vidnosynakh: osoblyvosti diialnosti profesiinoho futbolnogo klubu yak subiekta hospodariuvannia [Place of sport in socio-economic relations: the peculiarities of the activities of a professional football club as a subject of management]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu, Bulletin of the Zhytomyr State Technological University*, 4(58), 226-229. doi: [https://doi.org/10.26642/jen-2011-4\(58\)-226-229](https://doi.org/10.26642/jen-2011-4(58)-226-229) [in Ukrainian].
- Koziubra, M.I., Pohrebniak, S.P., Tseliev, O.V., & Matvieieva, Yu.I. (2016). *Zahalna teoriia prava* [General theory of law]. M.I. Koziubra (Eds.). Kyiv, Vaite [in Ukrainian].
- Morgan, W.J. (2003). The Philosophy of Sport: A Historical and Conceptual Overview and a Conjecture regarding its Future. *Handbook of Sports Studies*, 205-213. doi: <https://doi.org/10.4135/9781848608382.n12>.
- Morhunov, O.A. (2014). Subiekty administratyvno-sportyvnykh pravovidnosyn ta yikh systema [Subjects of administrative-sports legal relations and their system]. *Yevropeiski perspektivy, European perspectives*, 5, 39-44 [in Ukrainian].
- Romanyshyn, O. (2018). Spivrobitnytstvo derzhav-chleniv Rady Yevropy u sferi sportu: mizhnarodno-pravovi aspekty [Cooperation of the member states of the Council of Europe in the field of sports: international legal aspects]. *Visnyk Lvivskoho universytetu, Bulletin of Lviv University*, 45, 225-232. doi: <https://doi.org/10.30970/vir.2018.45.0.8970> [in Ukrainian].
- Serdiukov, A.V. (2010). Sportivnoe pravo kak kompleksnaia otrasl zakonodatelstva [Sports law as a complex branch of legislation]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow [in Russian].

- Shevchenko, O.A. (2012). Aktualnye problemy formirovaniia otrasli sportivnogo prava [Actual problems of formation of the sports law industry]. *Vestnik Omskogo universiteta, Bulletin of Omsk University*, 2(31), 258-261 [in Russian].
- Shevchuk, O.R. *Pravovyi mekhanizm derzhavnoho rehuliuivannia fizychnoi kultury i sportu [Legal mechanism of state regulation of physical culture and sports]*. Retrieved from http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/7764/1/ilovepdf_com-189-195.pdf. doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1492115> [in Ukrainian].
- Terri, B., Slack, T., & Parent, M. (2012). *Key Concepts in Sport Management*. Los Angeles: SAGE Publications Ltd. doi: <http://dx.doi.org/10.4135/9781473914599.n33>.
- Tikhonova, M.A. (2017). Subiekty pravovidnosyn, shcho skladaiutsia u sferi fizychnoi kultury i sportu [Subjects of legal relations, consisting in the field of physical culture and sports]. *Pravovyi chasopys Donbasu, Legal magazine Donbass*, 2(60), 49-55 [in Ukrainian].
- Yurlov, S.A. (2014). Pravovaia priroda, osobennosti i obscaia harakteristika sportivnyh pravootnoshenii [Legal nature, features and general characteristics of sports relations]. *Vestnik Rossiiskogo universiteta drujby narodov, Bulletin of Peoples' Friendship University of Russia*, 4, 170-175 [in Russian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Алексеев С. В. Правовые основы профессиональной деятельности в спорте : учебник. М., 2013. 517 с. URL: <https://librisum.com/profsport/alfiz06.htm>.
- Апаров А. М. Концепція спортивного права: огляд ключових аспектів. *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*. 2017. № 1 (30). Т. 22. С. 6–19. (Серія «Правознавство»). URL: <http://heraldlaw.onu.edu.ua/article/view/126479/121461>. doi: [https://doi.org/10.18524/2304-1587.2017.1\(30\).126479](https://doi.org/10.18524/2304-1587.2017.1(30).126479).
- Bilohur V. E. Concept of sports management and activity in the context of educational paradigm. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 74. С. 95–109. URL: <http://vestnikzgia.com.ua/article/view/149658/150305>. doi: <https://doi.org/10.30839/2072-7941.2018.149658>.
- Данилевич А. С. Понятие спортивного правоотношения. *Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь*. 2010. № 7. С. 139–141.
- Galantić M. Sports Law: Some Introductory Considerations. *Annals of Applied Sport Science*. 2016. No. 3. Vol. 4. P. 51–59. doi: <http://dx.doi.org/10.18869/acadpub.aassjournal.4.3.51>.
- Камінська Н. В., Палюх А. Я. Міжнародно-правові стандарти у сфері фізичної культури та спорту і їх імплементація у національне законодавство України. *Право.ua*. 2018. № 3. С. 10–13.
- Кантаева О. В., Батищева Н. М. Місце спорту в соціально-економічних відносинах: особливості діяльності професійного футбольного клубу як суб'єкта господарювання. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2011. № 4 (58). С. 226–229. (Серія «Економіка, управління та адміністрування»). doi: [https://doi.org/10.26642/jen-2011-4\(58\)-226-229](https://doi.org/10.26642/jen-2011-4(58)-226-229).
- Козюбра М. І., Погребняк С. П., Цельев О. В., Матвеева Ю. І. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Баїте, 2016. 392 с.
- Morgan W. J. The Philosophy of Sport: A Historical and Conceptual Overview and a Conjecture regarding its Future. *Handbook of Sports Studies*. 2003. P. 205–213. doi: <https://doi.org/10.4135/9781848608382.n12>.
- Моргунів О. А. Суб'єкти адміністративно-спортивних правовідносин та їх система. *Європейські перспективи*. 2014. № 5. С. 39–44.
- Романишин О. Співробітництво держав-членів Ради Європи у сфері спорту: міжнародно-правові аспекти. *Вісник Львівського університету*. 2018. Вип. 45. С. 225–232. (Серія «Міжнародні відносини»). doi: <https://doi.org/10.30970/vir.2018.45.0.8970>.
- Сердюков А. В. Спортивное право как комплексная отрасль законодательства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. М., 2010. 26 с.
- Шевченко О. А. Актуальные проблемы формирования отрасли спортивного права. *Вестник Омского университета*. 2012. № 2 (31). С. 258–261. (Серія «Право»).
- Шевчук О. Р. Правовий механізм державного регулювання фізичної культури й спорту. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/7764/1/ilovepdf_com-189-195.pdf. doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1492115>.
- Terri B., Slack T., Parent M. *Key Concepts in Sport Management*. Los Angeles : SAGE Publications Ltd, 2012. 224 p. doi: <http://dx.doi.org/10.4135/9781473914599.n33>.
- Тіхонова М. А. Суб'єкти правовідносин, що складаються у сфері фізичної культури і спорту. *Правовий часопис Донбасу*. 2017. № 2 (60). С. 49–55.
- Юрлов С. А. Правовая природа, особенности и общая характеристика спортивных правоотношений. *Вестник Российского университета дружбы народов*. 2014. № 4. С. 170–175. (Серія «Юридические науки»).

Стаття надійшла до редколегії 11.01.2019

Paliukh A. – Doctoral Student of the Department of Constitutional Law and Human Rights of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9856-9147>

Legal Construction of Sports Legal Relationships

*The **purpose** of the article is the analysis of the legal structure of sporting relations. In order to achieve it were formed the following **tasks**: to establish the concept of sports issues and outline their signs; explore business composition relations in depending on the type of sports activity; characterize an object of sport relations; to reveal the features of the contents of sports legal relations. **Methodology.** The methodological toolkit is determined taking into account the goal set, the specifics of the object and subject of the study. Foundational became systemic and structural-functional methods – to establish the content of the studied categories and legal phenomena, the formation of a conceptual-categorical apparatus; dialectical and logical-legal – in the development of defining concepts and scientific provisions. The author also used the method of scientific knowledge of the studied phenomena, their relations with and relations with other interrelated categories (in particular, relations in the field of physical culture, etc.), methods of modeling and forecasting – to determine the perspective directions of development of sports legal relations, improvement of their legislative provision etc. The **scientific novelty** consists in figuring out understanding the concept and content of sporting legal relations, their signs and types. The attention of structural elements sporting legal relations was also paid. Underlined that the peculiarities of the content of sporting legal relations are that the rights and obligations of subjects of sporting legal relations are determined depending on the type of sport and legal regulation of national and international regulations Including the «softright» of sports international organizations. **Conclusions.** Sporting legal relations should be understood by the willed, regulated norms of sporting law, which arise between various subjects of the law, in the process of organizing and direct carrying out physical and recreational and sports activities, realization of purpose fulfitness-improving and sporting events of competitive nature and are underprotection of the State, and also specialized non-governmental sporting organizations. Depending on the type of sports activities (collective, individual, material, procedural, regulatory, guarding, private, public, administrative, labor, long-term, short-term, etc.) subjects of sporting legal entities are divided into such types as: individuals (with unlimited and limited capacities, here we will select individuals who are professional athletes, amateur athletes, who on an in permanent (temporary) basis realize private interests in the field of physical culture and sport) and legal entities (public administration entities and other legal entities of the public law and private law entities).*

Keywords: sports legal relations, athlete; sports goods, type; sign; content.